

JAKUB GORFINKIEL

ur. 1947; Mironowka, Ukraina

Miejsce i czas wydarzeń	ZSRR, lata czterdzieste
Słowa kluczowe	projekt "Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów", Żydzi, deportacje na Syberię

Ostrzeżenie przed zesłaniem włąb Rosji

Gdzieś tak w lipcu [19]40 roku, znaczy 7-8 miesięcy po ucieczce, prawdopodobnie było jakieś porozumienie z rządem Związku Radzieckiego o tym, że ci, co pochodzą z terenów zajętych przez Niemcy mogą wrócić do Niemiec, znaczy pod okupację niemiecką. Trzeba się było zarejestrować, kto chce wracać do Niemiec pod okupację. I oni wszyscy się zapisali. I tata opowiadał, że dzień przed tym, jak mieli przyjść na stację kolejową, żeby wsiąść w pociągi, które miały ich odwieźć do Lublina, przyszedł na stację kolejową i tam spotkał jakiegoś kolejarza, który po żydowsku zapytał się: „Czy ty jesteś zapisany na wyjazd?” Tata mu powiedział: „Tak.” Ten kolejarz mówi: „Słuchaj ty, ty mnie nie znasz, ty mnie nie widziałeś, ja ci to po prostu mówię tak: nie przychodź do tego pociągu, nie jedź nigdzie. Ja ci więcej nie mogę nic powiedzieć.” Ojciec wrócił do domu i mówi tym swoim kolegom. A wśród tych kolegów był Brajter, brat tej jego, nazwijmy, żony. I oni mówią do niego wszystkie: „*Meszigene*, wierzysz jakiemuś tam kolejarzowi. My chcemy [jechać], myśmy się stęsknili.” A do [19]40 roku to jeszcze było jako tako w Polsce pod okupacją, jeszcze nie ruszali. Można było żyć. „Wracamy. My nie zostajemy tu w Rosji.” A tato mówi: „Ja myślę, że człowiek prosto tak, dlaczego jemu żartować z takich rzeczy? Ja myślę: coś w tym jest. Ja nie idę na pociąg. Ja nie wracam.” No, nie poszedł.

Gdzieś tak po miesiącu otrzymał list: „Przyślij, co możesz, jakieś cebule, swetry, co możesz przyślij, bo tu ludzie umierają na te [choroby], kiedy nie je się witaminy C”. Ich po prostu te pociągi pognali rąbać las pod Archangielsk. Tam [były] obozy pod Archangielskiem. Karmili tylko chlebem, a witaminy C nie było, to wtedy zęby zaczynają się ruszać i wypadają. Oni prosili, żeby on im pomagał. No, on pomagał.

Data i miejsce nagrania	2007-06-10, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"